

Технічні умови». Вміст вітаміну С в плодах визначали за Муррі, вміст цукрів – за Бертраном.

Результати досліджень показали, що врожайність плодів огірка значною мірою залежала від добору гібридів. За абсолютно однакових умов вирощування гібриди, які вивчали в досліді, формували різний рівень урожайності, який коливався в межах від 31,8 до 65,1 кг/м². Мінімальним його забезпечив гібрид 'Nemo' F1. Проте слід зазначити, що даний гібрид характеризувався дуже високою віддачею плодів у другій половині плодоношення. Значно вищу врожайність сформували гібриди 'Barvina' F1 і 'Director' F1 – 52,1 і 53,9 кг/м² відповідно, а максимальний її рівень забезпечив гібрид 'Bettina' F1, причому як у загальній масі (65,1 кг/м²), так і за окремими вибірками, крім перших п'яти, де він дещо поступався гібриду 'Barvina' F1.

Товарність плодів по всіх варіантах досліду виявилася дуже високою і коливалась в межах від 98,4 до 99,0%. Найнижчою її слід відзначити у гібриду Akilina F1, найвищою – у гібриду Bettina F1.

Мінімальну кількість вітаміну С містили плоди гібриду 'Nemo' F1 (10,4 мг/100 г), максимальну – плоди гібриду 'Bettina' F1 (13,8 мг/100 г). За вмістом цукрів гібрид 'Bettina' F1 (2,38 %) переважав інші досліджувані гібриди (1,98–2,31 %). Найменше цукрів накопичували гібриди 'Nemo' F1 і 'Akilina' F1.

Таким чином, за результатами проведених досліджень для широкого впровадження у виробництво можна рекомендувати вирощування гібридів 'Bettina' F1, 'Director' F1 і 'Barvina' F1, які показали високий рівень урожайності, товарності та якості плодів огірка.

УДК: 635.64:631.53.03:631.674.6

Сидякіна О. В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Шангар О. С., студент 4 курсу агрономічного факультету

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

E-mail: kaf-zeml@yandex.ru

ВПЛИВ СХЕМИ ВИСАДКИ РОЗСАДИ НА ВРОЖАЙНІСТЬ ТОМАТУ В УМОВАХ КРАПЛИННОГО ЗРОШЕННЯ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Провідна роль у виробництві томату в Україні належить її південному регіону, що пов'язано з наявністю тут сприятливих ґрунтово-кліматичних умов і зосередженням значних площ під зрошенням, у тому числі й краплинним. Потенційна врожайність сучасних сортів і гібридів томату становить 80–100 т/га. Саме такого рівня досягають в ПСП АФ «Роднічок», що знаходиться у Снігурівському районі Миколаївської області. Високі рівні врожа-

їв з відмінними показниками якості плодів томату у господарстві пов'язані з його науково-дослідною діяльністю і передовим досвідом у технології вирощування культури.

Упродовж 2010–2011 рр. на дослідних полях господарства, представлених чорноземом південним важкосуглинковим, вивчали вплив схеми висадки розсади на врожайність та якість плодів томату гібриду 'Періус' F1. Вивчали 4 схеми висадки: 140×20 см (густота стояння рослин 36,4 тис./га), 140×15 см (47,5 тис./га), 152×23 см (28,0 тис./га), 152×15 см (43,4 тис./га). Попередник – пшениця озима.

У більш посушливому 2010 р. урожайність плодів томату по всіх варіантах дослідів виявилася на 7,1–9,8 т/га нижчою, ніж у 2011 р. За схеми висадки 152×23 см одержали мінімальний рівень урожайності – 100,8 т/га, за схеми 140×20 см – на 0,7 т/га більше. Загущення посіву сприяло збільшенню продуктивності культури до 107,1 т/га за густоти стояння рослин 43,4 тис./га і 110,8 т/га – за густоти 47,5 тис./га.

У більш вологому 2011 р. закономірність між варіантами дослідів була дещо іншою. Найнижчу врожайність (109,7 т/га) забезпечила схема висадки 140×20 см. За схеми 152×23 см урожайність виявилася вищою на 0,9 т/га. Максимальні її рівні були сформовані за схеми висадки 152×15 см і 140×15 см – 115,6 і 117,9 т/га.

У середньому за два роки досліджень урожайність плодів томату за схемами висадки 140×20 см і 152×23 см виявилася однаковою – 105,6–105,7 т/га, хоча сформована густота стояння рослин значно різнилася. Збільшення густоти стояння сприяло формуванню більш високого рівня врожайності плодів – 111,4 т/га за ширини міжрядь 1,52 м і 114,4 т/га – за ширини міжрядь 1,40 м.

Отже, рівень сформованої врожайності плодів томату значною мірою залежав від густоти стояння рослин, що підтвердили і розраховані нами статистичні зв'язки між даними показниками. У 2010 р. зв'язок виявився дуже сильним ($r^2 = 0,902$), у 2011 р. і в середньому за два роки досліджень – сильним ($r^2 = 0,795$ і $0,830$ відповідно).

Таким чином, найкращою схемою висадки розсади томату на чорноземах південних в умовах краплинного зрошення є 140×15 або 152×15 см з формуванням густоти стояння рослин відповідно 47,5 і 43,4 тис./га. За умови дотримання всіх агротехнічних вимог вирощування такі схеми висадки дозволяють одержати 116–118 т/га плодів томату. Між густотою стояння рослин і врожайністю плодів томату встановлений дуже тісний статистичний зв'язок.